
Innhold

Sammendrag	3
1 Innledning	5
1.1 Bakgrunn	5
1.2 Mandat og presisering av problemstillinger	5
1.3 Metode, datagrunnlag og metodiske begrensninger	6
2 Beskrivelse av KRÅD	7
2.1 Om bakgrunn, organisering og virkemåte	7
2.2 Mandat, organisering, styringsstruktur og satsingsområder for dagens KRÅD	7
2.2.1 Mandat	7
2.2.2 Styringsstruktur og organisering	8
2.2.3 Satsingsområder	9
3 KRÅDs ulike roller	11
3.1 Rollen som rådgiver	11
3.2 Rollen som samordner	12
4 Erfaringer med KRÅDs virksomhet	14
4.1 KRÅD som rådgiver	14
4.2 KRÅD som samordner	15
5 Statskonsults vurdering av KRÅDs virksomhet	18
5.1 Rollen som rådgiver	18
5.2 Rollen som samordner	19
5.3 Samlet vurdering av KRÅD	20
6 Vurdering av Justisdepartementets forslag til en ny forebyggende enhet	21
6.1 Oppgaver og målsettinger for en ny forebyggende enhet	21
6.2 Justisdepartementets alternative modeller for en forebyggende enhet	22
6.3 Statskonsults vurderinger	23
6.3.1 Organiseringen av en ny enhet	24
6.3.2 En ny enhet versus KRÅD	26
7 Statskonsults anbefalinger	29
Vedlegg 1	Skolepakken LEV VEL
Vedlegg 2	SLT-modellen
Vedlegg 3	Publikasjoner, konferanser og annet
Vedlegg 4	Erfaringer fra Danmark

Litteratur- og dokumentreferanser

Sammendrag

På oppdrag fra Justisdepartementet har Statskonsult evaluert virksomheten til Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og gitt en vurdering av Justisdepartementets forslag til etableringen av en ny forebyggende enhet internt i departementet, enten som et tillegg til KRÅD eller ved at den nye enheten overtar KRÅDs oppgaver.

Statskonsult har vurdert KRÅD ut fra rollen som rådgiver og rollen som samordner, det vil si slik vi oppfatter KRÅDs rolle ut fra mandatet.

Slik Statskonsult ser det, har KRÅD en viktig rådgiverrolle gjennom det utviklingsarbeidet som gjøres i fagutvalgene. KRÅD har dessuten en viktig rådgivningsfunksjon gjennom den virksomheten som er rettet mot lokalplanet. Rådet har derimot ingen rådgivningsfunksjoner mot sentralt hold.

KRÅD har i hovedsak lykket med samordning på lokalplanet. KRÅDs rolle på sentralt nivå kan karakteriseres som en nettverksorganisasjon for samlet oversikt og utgjør en arena for å se muligheter for egen virkemiddelbruk i samspill med andre. Rådet har i liten grad lykket i samordning av forsknings- og utredningsprosjekter mellom departementer og andre instanser, eller i samordningen av sentrale initiativ og tiltak.

Statskonsult vurderer det likevel slik at KRÅD ivaretar viktige funksjoner gjennom at det jobbes tverrsektorielt, at rådet er faglig uavhengig og at det er aktivt på tiltaksområdet – særlig på lokalplanet.

Vi har valgt å konsentrere våre vurderinger av den nye departementsenheten omkring hensikten bak opprettelsen av en ny enhet, og hva dette i grove trekk vil ha å si for organiseringen av enheten, og vurderer ikke de enkelte organisasjonsmodellene Justisdepartementet har skissert.

Kriminalitetsforebygging er en oppgave for flere av Justisdepartementets avdelinger, og det er per i dag ikke en samlet oversikt over disse oppgavene eller en samordning av sektortiltakene. Det er derfor naturlig at departementet har et ønske om å samordne denne virksomheten til en helhetlig strategi. Den nye enheten vil stå for en samling og avveining av departementets egne strategier på det kriminalitetsforebyggende området, og således kunne gi et klarere uttrykk for den politiske satsingen.

Sentral samordning av den kriminalitetsforebyggende politikken – dvs. en samordning utover Justisdepartementets fagområde – er imidlertid en oppgave den nye enheten bare kan ivareta dersom Justisdepartementet tillegges en tverrsektoriell samordnende myndighet. Slik Statskonsult ser det, er det – uansett hvilke organisatoriske forhold som er lagt til rette for det – en samlet vilje og evne som er den grunnleggende betingelsen for å komme frem til en samordnet og helhetlig politikk.

Statskonsult mener at KRÅD har en annen rolle og andre oppgaver enn hva den nye enheten i Justisdepartementet vil ha.

KRÅD er et organ som representerer stor bredde og uavhengighet og som har muligheten til å se det kriminalitetsforebyggende feltet samlet, og ikke bare det justisfaglige området. KRÅDs tverrsektorielle representasjon kan ikke innarbeides i en ordinær departementsstruktur. KRÅDs rolle bør derfor være et faglig uavhengig organ som har fokuset rettet mot sektoruavhengige vurderinger og løsninger, med utstrakt og nøytral rådgivningsvirksomhet på sentralt og på lokalt plan.

En viktig oppgave og rolle som KRÅD ivaretar i dag, er den utstrakte rådgivningsvirksomheten mot lokalplanet. Dette er definitivt ikke en kjerneoppgave for departementet, men den trenger likevel å bli utført. Vi tror også det er uheldig å forsøke å forvalte det arbeidet som gjøres gjennom KRÅDs fagutvalg og rådgivningsvirksomheten for øvrig, gjennom å forankre dette på et lavere nivå i justissektoren, for eksempel i Politidirektoratet.

Etter vår vurdering er det manglende samsvar mellom de forventninger som kommer til uttrykk i mandatet og de virkemidler KRÅD disponerer. Mandatet bør tydeligere uttrykke hvilken vekt de ulike rollene skal ha. Mandatet bør dessuten stå i forhold til dimensjonering av sekretariatet og midlene som stilles til disposisjon. Det er derfor behov for at Justisdepartementet i samarbeid med KRÅD enten reduserer ambisjonsnivået gjennom å modifisere mandatet, eller at KRÅDs ressurser styrkes slik at oppgavene kan utføres i henhold til eksisterende mandat.

Når det gjelder den nye departementsenhetens forutsetninger for å kunne bistå i politikktutforming, mener vi det er viktig at

- ?? Justisdepartementet avklarer sin virkemiddelbruk for å få til en samordnet og helhetlig politikk
- ?? departementet stiller strenge krav til den nye enhetens samlede kompetanse, og spesielt den strategiske kompetansen og bestillerkompetansen
- ?? Justisdepartementet koordinerer sin egen forskningsvirksomhet på fagområdet (i regi av Politihøgskolen, KRUS, Kripos, Politidirektoratet og Justisdepartementet).

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Justisdepartementet og justissektoren er for tiden inne i en omorganiseringsprosess der departementets kjerneoppgaver blir definert og der det søkes å legge til rette for en videreutvikling av disse kjerneoppgavene. Kriminalitetsforebyggende arbeid er definert som en slik kjerneoppgave.

Justisdepartementet ønsker å vurdere hvordan det kriminalitetsforebyggende arbeidet bør organiseres i fremtiden, og har i den forbindelse – gjennom en intern arbeidsgruppe – skissert tre alternative organisasjonsmodeller. Her drøftes også forholdet til Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD).

KRÅD er Regjeringens spesialorgan for forebygging av kriminalitet. Rådet har en rådgivende funksjon overfor aktuelle departementer og andre offentlige og private virksomheter. Rådet kan også initiere, etablere og følge opp kriminalitetsforebyggende tiltak. Rådet skal også virke for en samordnet kriminalpolitikk. Rådet har vært i virksomhet siden 1980, men foretok først i 1996 en tydeligere prioritering av egne arbeidsoppgaver.

1.2 Mandat og presisering av problemstillinger

Statskonsult ble bedt om å evaluere Det kriminalitetsforebyggende råds virksomhet, og gi en vurdering og anbefaling vedrørende Justisdepartementets fremtidige organisering av kriminalitetsforebyggende arbeid.

Statskonsult ble bedt om å evaluere KRÅDs virksomhet opp mot de formål og mål som skisseres i rådets mandat. Det skulle redegjøres for hvordan og i hvilken grad KRÅD har

- ?? fungert som et særskilt rådgivende organ for regjeringen
- ?? fungert i forhold til rådgivning overfor aktuelle departementer, frivillige organisasjoner samt offentlige og private virksomheter
- ?? initiert, etablert og fulgt opp kriminalitetsforebyggende tiltak, både tverrsektorielt og innenfor enkeltsektorer
- ?? fungert samordnende de berørte departementer imellom, samt mellom departementer, frivillige organisasjoner og offentlige og private virksomheter
- ?? initiert og anvendt forsknings- og utviklingsarbeid
- ?? avgitt høringsuttalelser i relevante saker
- ?? bidratt til informasjonsspredning om kriminalitetsforebyggende tiltak.

Evalueringen omfatter KRÅDs virksomhet fra 1996 og til i dag, dvs. fra den tiden KRÅD foretok en tydeligere prioritering av egne arbeidsoppgaver¹.

¹ Rådet foretok allerede fra 1988 de hovedprioriteringene som er fulgt opp i senere perioder.

Statskonsult har også gitt en vurdering av Justisdepartementets forslag til etableringen av den nye forebyggende enheten internt i departementet, enten som et tillegg til KRÅD eller ved at den nye enheten overtar KRÅDs oppgaver.

Departementet ønsket også at Statskonsult skulle gi en vurdering av hvorvidt KRÅDs virksomhet kan anses som et effektivt virkemiddel for å oppnå resultater mht. kriminalitetsforebyggende arbeid i fremtiden. Statskonsult ser det imidlertid som en altfor omfattende oppgave å vurdere effekter, dersom det skal forstås som virkninger for kriminalitetsutviklingen. KRÅD er dessuten ett av mange virkemidler i kriminalpolitikken, og vi vurderer det heller ikke realistisk å undersøke virkningene av dette elementet isolert – innenfor rammene av dette prosjektet.

1.3 Metode, datagrunnlag og metodiske begrensninger

Statskonsult har – i tillegg til skriftlige kilder som årsmeldinger og andre publikasjoner og dokumenter – basert sin undersøkelse på intervjuer med representanter for KRÅD, representanter for KRÅDs brukere og samhandlingsparter. Vi har intervjuet til sammen 20 personer.²

Vi har besøkt Danmark for å få nærmere informasjon om hvilke erfaringer som der er gjort mht. organiseringen av deres kriminalitetsforebyggende råd (DKR), ettersom den danske modellen er den – blant de nordiske kriminalitetsforebyggende rådene – som i arbeidsform minner mest om den norske. Studiebesøket ble gjennomført i uke 14 der vi intervjuet ledelsen i Det Kriminalpræventive Råds sekretariat i København samt SSP-rådgiverne i Ballerup Kommune.

Tiden som har stått til rådighet for å gjennomføre prosjektet, har gitt føringer for bredden i kartleggingen av hvorvidt KRÅD har innfridd sine oppgaver i forhold til mandatet. Dette betyr at vi med den tiden som har vært til rådighet, ikke har hatt anledning til å gjennomføre en kvantitativ kartlegging i form av spørreskjemaer til relevante personer, eller å foreta så mange intervjuer som ønskelig. Vi tror likevel at de personene vi har valgt ut for intervju³, har vært representative gjennom at de har gitt et tverrsnitt av de rådende oppfatninger omkring KRÅDs virksomhet. Intervjuene har også gitt mulighet for å kunne gå mer i dybden i en del spørsmål og til å få utdypet og få frem årsaker til at noe for eksempel fungerer godt eller dårlig. Dette lar seg vanligvis ikke gjøre gjennom kvantitative undersøkelser såfremt disse ikke inneholder en større mengde åpne spørsmål.

På bakgrunn av ovennevnte mener vi derfor at vi har et tilstrekkelig grunnlag å basere våre videre kommentarer og vurderinger på.

² Utvalgte departementsrepresentanter og andre representanter i rådet, representanter for politiet, medlemmer av fagutvalg som er medlemmer i rådet samt fagutvalgsmedlemmer som ikke sitter i rådet. Ellers bygger vi opplysningene på diverse dokumentasjon i form av tidligere evalueringer og statistikk for spredning og bruk.

³ På bakgrunn av forslag fra Justisdepartementet og KRÅDs sekretariat.

2 Beskrivelse av KRÅD

2.1 Om bakgrunn, organisering og virkemåte

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) ble oppnevnt 24. oktober 1980 etter initiativ fra daværende justisminister Inger Louise Valle. Rådet skulle være Regjeringens råd for kriminalitetsforebygging, og ble administrativt underlagt Kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet.

Rådet ble opprettet for en treårsperiode og med 21 medlemmer – inkludert politisk valgt leder og nestleder. Rådet hadde to underutvalg (sikringsteknisk utvalg og forskningsutvalg), og virksomheten i de første årene var preget av diverse kampanjer ("Operasjon merking", Helerikampanjen) samt å initiere, samordne og spre forsknings- og utredningsarbeid.

I 1984, den andre rådsperioden, ble antallet medlemmer redusert til 15, og fokuset blant annet satt på lokale samordnede kriminalitetsforebyggende tiltak rettet mot barn og unge.

I 1987 vurderte rådet sin egen berettigelse som følge av økonomiske og personellmessige mangler over lengre tid. Resultatet ble endret tilknytning ved at KRÅD ble overført fra Kriminalomsorgsavdelingen til Plan- og administrasjonsavdelingen for å markere rådets frie stilling.⁴

Rådets organisering og rolle har vært et sentralt tema ved flere anledninger siden, blant annet i 1991 da rådet anbefalte seg selv nedlagt som følge av budsjetttildelingen samme år. Departementet svarte med å øke KRÅDs budsjett samtidig som rådet ble overført en del av departementets forskningspott. KRÅD har siden disponert øremerkede midler til forskning (500 000 kroner i år 2000).

KRÅD har gjennom sin virksomhet fokusert på aktuelle kriminalitetsforebyggende tema på forskjellig vis, dels gjennom konferanser og dels gjennom forskjellig skriftlig dokumentasjon (fra plakater til utredninger). Eksempler er diverse konferanser om økonomisk kriminalitet samt store undervisningspakker for alle landets skoler finansiert gjennom en samfinansiering mellom KRÅD og departementene som er representert i rådet.

2.2 Mandat, organisering, styringsstruktur og satsingsområder for dagens KRÅD

2.2.1 Mandat

Mandatet gjenspeiler rådets overordnede mål. Rådet har til oppgave å forebygge kriminalitet. Det skal ha en rådgivende funksjon overfor aktuelle departementer og andre offentlige og private virksomheter. Rådet kan også initiere, etablere og følge opp kriminalitetsforebyggende tiltak, samt virke for en samordnet kriminalpolitikk gjennom tverrsektorielt arbeid.

⁴ KRÅDs publikasjon *Tilbakeblikk*, 2000

Videre utdypes mandat som følger:

- ?? Rådet skal sørge for informasjon om kriminalitetsutvikling og kriminalitetsforebyggende strategier og tiltak overfor virksomheter og publikum og gi råd om hvordan den enkelte kan bidra i det kriminalitetsforebyggende arbeidet.
- ?? Rådet skal ta initiativ til, samordne, støtte og følge opp forsknings- og utredningsarbeid vedrørende årsaker til kriminalitet og hvordan dette skal forebygges, og spre informasjon om resultatene av slikt arbeid. Rådet skal også rette oppmerksomheten mot nye former for kriminalitet.
- ?? Rådet skal gi høringsuttalelser når det planlegges eller skjer samfunnsendringer som kan ha betydning for kriminalitetsutviklingen.
- ?? Rådet skal i samråd med aktuelle departementer og instanser bistå med å utarbeide handlingsplaner for kriminalitetsforebyggende strategier og tiltak.

2.2.2 Styringsstruktur og organisering

KRÅDs mandat fastsettes av Justisdepartementet, og rådets medlemmer utpekes av departementet. KRÅD fastsetter selv sin virksomhetsplan innenfor de rammer som er gitt i mandatet. Leder og nestleder er politisk oppnevnt. Rådet er underlagt en overordnet politisk styring gjennom gitte rammer, men er gitt faglig frihet innenfor rammene.

Rådets økonomi fastsettes gjennom årlige budsjetttildelinger⁵ fra Justisdepartementet, og administrativt er rådet underlagt Plan- og administrasjonsavdelingen.

Rådet står altså selv for de faglige prioriteringene, mens Justisdepartementet fastsetter de økonomiske og administrative rammer.

Dagens råd – som representerer den sjette perioden i rådets historie, fra 1999–2001 – har 16 medlemmer. Medlemmene representerer departementer⁶, andre offentlige institusjoner eller interesser, og private institusjoner og organisasjoner (fengselsvesen, presse, forskning, næringsliv, domstoler, politi og fylkesmann). Til sammen skal medlemmene representere en størst mulig bredde når det gjelder sektorer som arbeider med forebyggingen av kriminalitet.

Medlemmene oppnevnes av Justisdepartementet for tre år av gangen.

Rådet har også et arbeidsutvalg på fire personer (utpekt blant rådets medlemmer av Justisdepartementet i samråd med lederen), som behandler saker etter bemyndigelse fra rådet og forbereder saker til rådet.

⁵ Totalbudsjettet er i 2001 på 5 065 000 kroner, som inkluderer 500 000 kroner til SLT-rådgiverstillingen og 550 000 kroner til forskning og informasjon om forskning, og 209 000 kroner overført fra i fjor.

⁶ Justisdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Sosial- og helsedepartementet

Rådet har nedsatt spesielle fagutvalg for å utføre oppgaver innenfor særlige fagområder. Rådet kan også oppnevne arbeidsgrupper for å få løst konkrete oppgaver.

Det daglige arbeidet gjennomføres av sekretariatet. De koordinerer rådets samlede arbeid og tar seg av løpende saksbehandling. Sekretariatet sørger for at vedtak blir satt ut i livet, for rådgivning, for kontakt med media og med de enkelte brukere av rådets tilbud.

Sekretariatet har fem faste stillinger som lønnes av Justisdepartementet. I tillegg ble det fra oktober 2000 ansatt en egen SLT-rådgiver som lønnes gjennom et spleiselag mellom fem departementer (se fotnote 6). Stillingen er plassert i KRÅDs sekretariat.⁷

2.2.3 Satsingsområder

Rådet har for tiden fire fagutvalg for spesielle satsingsområder: Fagutvalget for barn og ungdom⁸, fagutvalget for økonomisk kriminalitet, fagutvalget for forskning og utredning, og fagutvalget for lokalsamfunn.

Innenfor alle disse satsingsområdene er det utarbeidet egne målsettinger for virksomheten og en rekke konkrete virkemidler for hvordan målene skal nås. Eksempler på virkemidler er utarbeidelse av tverrfaglige planer og undervisningspakker (barn og ungdom), bidrag til utforming av lovverk (strategier på lokalplanet), konferanser for å synliggjøre virkninger av økonomisk kriminalitet og å være pådriver for endring, og initiere og støtte kriminalitetsforebyggende forskning.

Blant de større satsingsområdene kan nevnes SLT-satsingen (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak)⁹. Dette er en modell for samarbeid mellom hjem, skole, barnevern, sosialetat, politi og frivillige organisasjoner.

Justisdepartementet har de to seneste årene satt av stimuleringsmidler for de kommuner som ønsker å implementere SLT. Hittil har 87 kommuner søkt. 26 kommuner mottok tilskudd i 2000 og 21 kommuner er innstilt til tilskudd i 2001. Tildeling av midler skjer under forutsetning av at kommunene har fattet de nødvendige politiske vedtak – at samarbeidet mellom kommune og politi formaliseres og under forutsetning av ansettelse av en egen SLT-koordinator. Denne har ansvaret for at lokale tiltak og planer blir fulgt opp, og for å bidra til å bedre kommunikasjonen mellom samarbeidspartene.

En annen større satsing er den tverrfaglige planen for kriminalitetsforebyggende arbeid i grunnskolen, LEV VEL¹⁰. Denne utgjør en skolepakke med hjelp til

⁷ Det står for tiden 2 hjemler tomme (daglig leder og kontorsekretær), og sekretariatet har ikke vært fulltallig siden oktober 1999.

⁸ Dette er også et prioritert felt for regjeringen, jamfør handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet. Planen er utarbeidet av BFD, JD, KUF, SHD, KRD. Arbeidet blir koordinert av BFD og fulgt opp gjennom statssekretærutvalget for barne- og ungdomsspørsmål.

⁹ Se vedlegg 2.

¹⁰ Se vedlegg 1

skolens lærere og ledelse og inneholder diverse undervisningsmaterieil til bruk på alle klassetrinn. Informasjon til skolene om LEV VEL formidles gjennom halvårilige brev m/bestillingsliste, brosjyrer, deltakelse på lærerstevner, og på andre aktuelle konferanser med stand, noe kursvirksomhet samt informasjon på KRÅDs hjemmesider.

KRÅD har nylig utgitt et materieil for videregående opplæring som handler om hvordan legge til rette for gode elev-/lærerrelasjoner og forebygge frafall. Heftet er kalt aktiv skolestart og er sendt skoleledelse og elevutvalg ved alle videregående skoler.

3 KRÅDs ulike roller

Dersom vi tar utgangspunkt i KRÅDs mandat og vurderer KRÅD ut fra dette, kan KRÅDs oppgaver – slik Statskonsult ser det - slås sammen i to hovedgrupper: rådgivning og samordning.

KRÅD må derfor vurderes ut fra to ulike roller og grunnlag for rolleutøvelse: rollen som rådgiver og rollen som samordner. For å ivareta disse rollene kreves det forskjellige typer virkemidler. Vi skal i det følgende gå nærmere inn på dette.

3.1 Rollen som rådgiver

Med rådgiverrollen – slik den kan tolkes ut fra KRÅDs mandat – mener vi den rollen KRÅD har mht. å gi råd og informasjon, og avgi høringsuttalelser i forhold til brukernes behov. Brukerne er her definert som departementer, offentlige og private virksomheter, og som publikum/enkeltpersoner.

Rådgivningen skal omfatte tema som

- ?? kriminalitetsutviklingen i samfunnet
- ?? informasjon om nye former for kriminalitet
- ?? årsaker til kriminalitet
- ?? informasjon om kriminalitetsforebyggende strategier og tiltak
- ?? funn fra forsknings- og utredningsarbeid vedrørende ovennevnte punkter.

For å inneha denne rollen – som kan defineres som et ekspertorgan – kreves det stor kompetanse på saksområdet. Denne kompetansen må KRÅD få dels gjennom å kartlegge eller overvåke utviklingen på de ovennevnte områdene, og dels gjennom selv å initiere og etablere forsknings- og utredningsvirksomhet på de samme områdene.

Kunnskapen må i tillegg være fremskaffet på et nøytralt grunnlag dersom den skal fremstå som troverdig.

Utfordringen for KRÅD blir altså å sikre seg tilstrekkelig kompetanse på det kriminalitetsforebyggende området til at brukerne ønsker å benytte seg av denne kompetansen på sine egne ansvarsområder vedrørende forebygging av kriminalitet. Det blir også en utfordring for KRÅD å synliggjøre denne kompetansen tilstrekkelig for aktuelle brukere.

Vurderingen av hvorvidt KRÅD har ivaretatt sin rådgiverrolle, baserer vi på dels faktainformasjon og dels på tilbakemeldinger fra intervjurunden.

Faktainformasjonen om KRÅDs rådgivningsvirksomhet kan oppsummeres som følger:

-
- ?? KRÅD har utarbeidet diverse forskningsbaserte utredninger om kriminalitetsforebygging gjennom sin virksomhet i fagutvalgene¹¹
 - ?? KRÅD har utarbeidet diverse skolemateriell og strategier på kommunalt plan for forebygging av kriminalitet¹²
 - ?? KRÅD gir råd og informasjon om kriminalitetsforebygging basert på egen utredningsvirksomhet¹³
 - ?? KRÅD sprer sin informasjon gjennom diverse konferanser og publisering av eget materiell, utsendelser til skoler, kommuner og gjennom egen hjemmeside og nyhetsbulletin¹⁴
 - ?? KRÅD bidrar med høringsuttalelser, men i beskjeden grad¹⁵
 - ?? KRÅD har et tett samarbeid med sine søsterorganisasjoner i Norden¹⁶

3.2 Rollen som samordner

Samordning stiller andre krav til rolleutøvelse enn rådgivning. I KRÅDs rolle som samordner – slik det kan tolkes ut fra KRÅDs mandat – legger vi følgende:

- ?? Samordne forsknings- og utredningsprosjekter mellom departementer og andre instanser
- ?? Samordne initiativ og iverksette konkrete kriminalitetsforebyggende tiltak (for eksempel bestemte aksjonsrettede tiltak og kampanjer) mellom ulike departementer, andre offentlige og private virksomheter, og mellom departementer og andre instanser.

Begrepet samordning trenger imidlertid noen utfyllende bemerkninger¹⁷:

Et grunnleggende utgangspunkt er at en hver organisasjon er basert på en viss grad av arbeidsdeling og spesialisering. Samordning er nødvendig for at de ulike aktivitetene ikke skal sprike i ulike retninger og eventuelt motvirke hverandre, men i stedet sammen bidra til et felles mål gjennom en felles politikk/aktivitet rettet mot bestemte målgrupper. Målgrupper kan være både regjering, ytre etater eller andre brukere.

¹¹ Diverse rapporter og studentstipendier, jamfør KRÅDs treårsmeldinger (siste: 1997–99) med fullstendig oversikt, og årsmelding for 2000 (se oversikt over publikasjoner i vedlegg 3)

¹² Se fotnote 11, og vedlegg 1 og 2.

¹³ Faggrupper som forskere, politi, skolefolk, fritidspersonale, miljøarbeidere og andre kommunalt ansatte er hovedmottakere av KRÅDs informasjon.

¹⁴ Jamfør treårsmelding og årsmelding for 2000.

¹⁵ 3-4 per år.

¹⁶ Gjennom bl.a. felles årlige arbeidsutvalgsmøter og sekretariatsledermøter.

¹⁷ Statskonsult rapport 1999:12: På kryss og tvers, - om departementenes samordningsmekanismer, kap. 3.

Samordning er et hyppig brukt honnørord i diskusjoner om offentlig politikk og administrasjon, og det er ofte svært uklart hva samordning faktisk er ment å innebære. I praksis brukes samordningsbegrepet både om *strukturer* som legger til rette for samordning (for eksempel organisatoriske løsninger som statssekretærutvalg eller KRÅD, der begge representerer flere ulike interesser), eller om *prosesser* som innebærer faktisk samordning gjennom en samlet avveining eller tilpassing av ulike aktiviteter med bakgrunn i bestemte arbeidsmåter (uformelle/formelle: Utredningsinstruksen) og beslutningsregler (for eksempel Om R-notater).

KRÅD er i seg selv en organisatorisk løsning på et samordningsbehov, ved at rådet er bredt sammensatt av forskjellige interesser/interessegrupper. Disse representantene er imidlertid ikke tillagt noen myndighet til å gå inn i beslutningsprosesser som binder opp de virksomhetene de representerer. Utfordringen for KRÅD som samordner blir derfor på det prosessuelle planet. Hvilke prosessuelle virkemidler kan KRÅD ta i bruk for å fylle rollen som samordner på forsknings- og tiltaksområdet? Finnes det felles forpliktende normative virkemidler (avtaler og regelverk), eller er det bare pedagogiske virkemidler som KRÅD kan benytte seg av for å komme frem til en samordnet virksomhet?

Gitt at det oppnås enighet om tiltakene kreves det også samordning av ressursbruk, f.eks. gjennom at det satses på spleiselag for å kunne iverksette felles prosjekter på forsknings- og tiltaksområdet. Også her blir det et spørsmål om hvilke virkemidler KRÅD da kan ta i bruk (f.eks. om KRÅD disponerer økonomiske virkemidler i form av større fellespotter eller om KRÅD kan pålegge andre å delta i spleiselag).

Vurderingen av hvorvidt KRÅD har ivaretatt sin samordnerrolle, baserer vi dels på faktainformasjon og dels på synspunkter fra intervjurunden.

Faktainformasjonen om KRÅD som samordner, kan oppsummeres som følger:

- ?? KRÅD har utformet en felles og samordnet strategi (har definert de fire hovedområdene for sin satsing på kriminalitetsforebyggende arbeide)
- ?? KRÅD har bidratt til samordning på lokalplanet gjennom utvikling og implementering av SLT-modellen
- ?? KRÅD har også etablert LEV VEL-pakken og SLT-rådgiveren som resultat av et spleiselag mellom departementene.

4 Erfaringer med KRÅDs virksomhet

Statskonsult har gjennom intervjuer med representanter for KRÅD, rådets brukere og samhandlingsparter stilt spørsmål vedrørende bl.a.

?? KRÅDs rådgiverrolle

?? KRÅDs samordnerrolle

Vi har valgt å bruke denne todelingen i fremstillingen av de synspunktene som kom frem gjennom intervjuene. Synspunktene varierer blant de som ble intervjuet, men disse er ikke knyttet til intervjupersonenes ståsted (KRÅD, brukere, samhandlingsparter).

Fremstillingen av erfaringene er en sammenfatning av de synspunktene som gikk igjen under intervjuene, og er ikke direkte utsagn eller sitater. Fremstillingen omfatter ingen vurderinger fra Statskonsults side.

4.1 KRÅD som rådgiver

KRÅD oppfattes av de fleste som godt drevet til å være et så stort og bredt sammensatt utvalg. Rådet som sådan fungerer gjennom at det gir rom for bred meningsutveksling og at det fattes beslutninger. Rådet tar egne initiativ, men er helt avhengig av sekretariatets faglige standard og kvalitet. Rådsmedlemmene er imponert over hva sekretariatet får til med særdeles små ressurser (fagfolk og budsjett).

Det er bred enighet om at det gjøres mye bra utviklingsarbeid gjennom fagutvalgene. Fagutvalgene disponerer midler og setter i gang konkrete prosjekter, mens sekretariatet følger opp alt det praktiske i det daglige med dialog og referansegrupper.

Det er en oppfatning av at KRÅD har fått mye ut av øremerkede midler til fri forskning, og at rådet har konkretisert problemstillinger – særlig på området barn/unge. Fagutvalget for økonomisk kriminalitet har holdt fokus på dette, og skapt miljø rundt behovet for forebyggende virksomhet. Dette konkurrerer derfor ikke med Økokrims etterforskningsvirksomhet.

Det påpekes at KRÅD har et stort nedslagsfelt på det lokale plan. Det er utarbeidet lære- og forskningsmaterieell gjennom fagutvalgenes virksomhet, som det er stor etterspørsel etter. Dette gjelder for eksempel LEV VEL og SLT-opplegget, og SLT-rådgiveren som er i hyppig kontakt med brukerne (enkeltkommuner og grupper av kommuner). Brukerne opplever det som enkelt og ubyråkratisk å få rådgivningshjelp slik det er i dag. KRÅD oppleves å ha en tett, god og ubyråkratisk kontakt med brukere og et stort servicenivå utad mot brukere og samhandlingsparter, og det oppfattes som viktig at dette forvaltes videre. KRÅD har også fått være impulsiv og får gjort ting raskt og ubyråkratisk. Det er først og fremst i kommunene KRÅDs satsing utføres. Kommunene ser også på KRÅD som en ressurs – i likhet med skoler og lokalt politi.

KRÅD opplever imidlertid ikke at regjeringen bruker dem som et rådgivende organ. Dette begrunnes av enkelte med at KRÅDs rolle er problematisk, for stor og omfattende, og at rådet ikke både kan være rådgiver for regjeringen og samtidig stå for regien av småaksjoner i distriktene.

Det påpekes på den andre siden at det burde være slik at fagdepartementene bestilte produkter hos KRÅD, for eksempel LEV VEL og SLT-pakken. Det er ikke slik nå. Dette forklares med at KRÅD blir vurdert som Justisdepartementets ansvarsområde fordi kriminalitetsforebygging er et av departementets hovedansvarsområder.

KRÅD avgir i gjennomsnitt 3-4 høringsuttalelser årlig, men oppfatter ikke at de systematisk tas med på råd i henhold til mandatet. KRÅD er ikke blitt invitert til å uttale seg der de mener de burde blitt det (der departementene og andre offentlige myndigheter utreder forslag til nye lover, retningslinjer og program som kan ha innvirkning på kriminalitetsutviklingen), og de får høringsaker som de oppfatter å ligge på siden av deres saksområde. Det påpekes at sekretariatet og rådets medlemmer til sammen har nok faglige ressurser til å ivareta en høringsrolle i en mye mer omfattende skala enn hva som er tilfelle i dag.

KRÅD har i dag et stort nettverk, og det oppfattes som viktig at dette forvaltes videre, også på en like ubyråkratisk måte som i dag. Nettverket oppfattes også å være av stor betydning for de videre samordningsbestrebelsene.

Det er stor interesse for KRÅDs virksomhet ute. KRÅD slipper til i media med sine ting gjennom å sende ut sine pressemeldinger gjennom Justisdepartementets pressetjeneste, som de oppfatter som en god kanal. Medlemmene av KRÅD opplever at det slik sett er et stort potensiale for formidling av kunnskap og informasjon.

Det oppleves imidlertid slik at media i hovedsak kontakter de som jobber med forebygging rundt om i departementer og forskerne, dvs. sine personlige kontakter, og ikke KRÅD når de søker informasjon om emnet. Rådet har jobbet med en informasjonsstrategi, men får det likevel ikke til. Dette begrunnes med ressursmangel. Flere mener at det ikke nødvendigvis er det mest viktige å være synlige i media, men at de får ut resultatene av sitt arbeid til skoler og kommuner. Her oppfattes kapasiteten som for liten i dag. Det oppfattes å være behov for en egen informasjonsmedarbeider som kan ivareta etterspørselen og gjøre KRÅDs virksomhet kjent for flere, noe det er stort behov for. KRÅD sitter på et betydelig materiale, kompetanse og kunnskap som det er behov for å få videre ut i større omfang. Det påpekes videre at det er en viktig del av rådgivningsvirksomheten å få informasjonen videre ut.

4.2 KRÅD som samordner

Flere av rådsmedlemmene opplever det slik at samordning foregår i KRÅD i dag i den forstand at det skapes en positiv interesse for å løse problemer som er felles for mange.

Det som produseres gjennom KRÅD, oppleves dels som et resultat av KRÅDs samlede kompetanse, og dels som et resultat av hvilke områder man gjennom meningsutveksling finner ut at man må skaffe mer kompetanse på. Det påpekes at medlemmenes anliggende ikke er å få gjennomført sin egen virksomhets politikk på området, de er genuint opptatt av fagområdet som sådant.

Det er en oppfatning av at KRÅD legger vekt på å utforme faglige innspill som ikke krever beslutninger i ulike departementer/etater (har heller ikke myndighet til det), og har klart å komme videre til konkrete tiltak. Det er hele tiden fokus på hva KRÅD skal gjøre og ikke hva departementer eller etater må eller bør gjøre. Dette gjør KRÅD til et operativt organ.

KRÅDs styrke ligger i at det er et fritt og uavhengig organ ifølge de som er intervjuet. Det gjør det lett og ukontroversielt for medlemmene å henge seg på aktivitetene når ikke det faglige ansvaret er tillagt noe spesielt departement. Dette oppfattes også å være svært viktig av hensyn til målsettingene på feltet. Forebygging er et bredt felt som handler like mye om plan- og bygningslov som om barnevern og politimessige reaksjonsformer.

Samordningen fungerer også godt på lokalplanet, det er der det er muligheter til og behov for å få til praktiske løsninger i samarbeid med andre.

På sentralt plan oppleves det vanskelig å få departementene til å følge opp på egen sektor. Noen mener at departementenes representanter i KRÅD burde hatt større myndighet og at de burde bruke dette arbeidet aktivt i eget departement.

Det fremheves at KRÅD har mange interessante og gode debatter, problemet er å få gjennomslagskraft. KRÅD har ikke dette fordi de mangler ressurser og virkemidler. Dette oppfattes å være et resultat av en manglende samlet politikk på området. Det mangler en samlet kraftfull politikk som regjeringen tar ansvar for og som kan iverksettes med skikkelige virkemidler.

Samordning sentralt har ikke stått på dagsordenen, rådet har bare jobbet med lokale saker. Dette begrunnes – som nevnt ovenfor – med at det mangler påtrykk ovenfra. Rådet har ikke autoritet til å samordne og koordinere (verken tiltak eller forskning) slik det er i dag. Det oppfattes slik at det må være en akutt krisesituasjon før de ulike departementene setter seg sammen og prøver å få til noe samlet og at regjeringen er i konkurranse på den kriminalitetsforebyggende arenaen, noe som vanskeliggjør samordningsarbeidet.

Det er også negative erfaringer med samordning av forskningsvirksomheten. Den halve millionen som KRÅD disponerer, holder ikke til mye. KRÅD har prøvd å få til et større program i Norges Forskningsråds regi etter modell fra Sverige og Danmark, men de andre departementene var ikke interessert, og mente dette var Justisdepartementets ansvar. Dette medfører at det ikke blir mulig å få sett sammenhengen i forskningen – alt er i hver sin bås – og at man ikke kommer kriminalitetsutviklingen i forkjøpet på denne måten.

Det har vært spleiselag mellom departementene for å få til tiltak (for eksempel LEV VEL og SLT), men det var krevende å få til. Forskningsmidlene oppfattes

å være for små til at det er interessant for etablerte forskere.

Noen oppfatter at KRÅDs svakhet ligger i at de sliter med små ressurser, og at rådet mangler leder for sekretariatet på et lønnsnivå som står i forhold til oppgavens innhold. Dette gir også viktige signaler om hvordan Justisdepartementet prioriterer KRÅDs virksomhet, hevdes det.

5 Statskonsults vurdering av KRÅDs virksomhet

5.1 Rollen som rådgiver

Det kom frem stor enighet i intervjurunden om at det gjøres mye bra utviklingsarbeid gjennom fagutvalgene og at KRÅD har et stort nedslagsfelt på det lokale plan. Dette – sammen med faktainformasjonen som går frem av kapittel 3.1 – tyder på at KRÅD er i stand til å sette viktige tema på dagsordenen og få dem utredet, til tross for svært beskjedne ressurser (både til forskning og til sekretariatsvirksomhet) sammenliknet med våre naboland. KRÅD ivaretar også sin rådgivningsvirksomhet på lokalplanet gjennom aktiv bruk av særlig SLT-virksomheten og skolepakken LEV VEL¹⁸ – som det er en stadig stigende etterspørsel etter – foruten diverse andre mindre tiltak.

Det fremheves også gjennom intervjuene at rådgivningsvirksomheten ikke innebærer noe tregt byråkrati for brukerne slik den fungerer i dag. Her er ingen lange ”tjenesteveier” som må følges før brukerne får den hjelpen de er ute etter.

KRÅDs frie faglige stilling og brede sammensetning tilsier at kunnskapen kan bli fremskaffet på et nøytralt grunnlag, noe som er en betingelse for troverdighet. Det at rådet er fritt og uavhengig, gir dessuten den ”tilleggsbonus” – ifølge flere av de som ble intervjuet – at det blir lett og ukontroversielt ”å henge seg på” aktivitetene de foreslår ettersom det faglige ansvaret ikke er tillagt noe spesielt departement. Dette gjør det også mulig å komme videre til konkrete tiltak uten at alt stopper opp i påvente av handling på andres ansvarsområder.

Selv om KRÅDs rådgivningskompetanse blir godt benyttet på lokalplanet, gjelder ikke det samme sentralt. KRÅD blir i liten utstrekning brukt som et rådgivende organ av regjering og departementer, verken i form av etterspørsel etter utredninger eller i nevneverdig grad som høringsorgan. Enkelte mener dette har sammenheng med at KRÅDs virksomhet blir vurdert som Justisdepartementets område fordi KRÅD er (administrativt) underlagt dette departementet, og derfor ikke interessant for andre. Da skulle vi imidlertid tro at departementet selv var en flittig bruker av KRÅDs rådgivningstjenester. Men slik er det heller ikke. Noen mener årsaken til dette er at KRÅDs rolle er for omfattende, og at rådet ikke kan være rådgiver både på sentralt hold og samtidig jobbe mot lokalplanet. Erfaringer fra Danmark tyder imidlertid på at dette godt kan la seg gjøre.

Det kan være et spørsmål om departementenes bestillerkompetanse er av en slik art at de er i stand til å nyttiggjøre seg den kompetansen KRÅD sitter med.

Det kan også være et spørsmål om bredden i KRÅDs rådgivningskompetanse er interessant nok for enkeltdepartementer som har fokuset rettet mot egen sektors

¹⁸ Se vedlegg 1 og 2

ansvarsområde, og i stedet vil foretrekke å få utredet sine spørsmål innenfor eller i regi av eget departement.

Det er muligens også et spørsmål om KRÅD selv har synliggjort sin kompetanse ut mot departementsverdenen godt nok, for – som det ble påpekt i intervjurunden – en viktig del av rådgivningsvirksomheten er jo også å få informasjonen videre ut. Dette burde imidlertid være ivaretatt på sentralt hold ettersom departementene selv er representert i KRÅD.

5.2 Rollen som samordner

Tilbakemeldingene fra intervjurunden kan oppsummeres slik:

Utover samfinansieringen av LEV VEL-pakken og SLT-rådgiveren har KRÅD i liten grad lyktes i samordning på sentralt nivå. Det gjelder både forsknings- og utredningsprosjekter mellom departementer og andre instanser, eller i samordningen av sentrale initiativ og tiltak.

Når det gjelder samordning av forsknings- og utredningsprosjekter til større fellesprosjekter som kan gi grunnlag for å si noe om kriminalitetsutviklingen på sikt, er det flere som mener at KRÅDs virksomhet blir ansett som Justisdepartementets ansvar (som for rådgivningsvirksomheten), og at det derfor ikke er interessant for andre å gå inn med midler til slike prosjekter. Det departementene vil ha utredet, vil de dessuten også ha utredet i egen regi og med fokus på eget departements ansvarsområde.

Etter hva Statskonsult erfarer, er det ikke noe uvanlig i at departementer ikke er interessert i å delta i spleiselag om større fellesprosjekter, ettersom de har fokus på egne ansvars- og resultatområder. KRÅD har verken myndighet eller ressurser til å få igangsatt samordnede forskningsprosjekter. KRÅD er i hovedsak henvist til pedagogiske virkemidler – det vil si informasjon om hva som bør være et felles ansvar å få til, at dette gjelder langsiktig planlegging samt henstillinger om å delta.

Når det gjelder samordning av sentrale initiativ og tiltak, er det nøyaktig de samme virkemidlene som står til rådighet (eller mangelen på dem).

Konklusjonen blir derfor at KRÅDs rolle som samordner – gjennom å etablere bestemte tverrsektorielle tiltak – i hovedsak har lyktes i tiltak rettet mot lokalplanet, men i mindre grad på sentralt hold. Dette er også i tråd med erfaringene fra rollen som rådgiver.

5.3 Samlet vurdering av KRÅD

Statskonsult mener at

- ?? KRÅD har en viktig rolle gjennom det utviklingsarbeidet som gjøres gjennom fagutvalgene
- ?? KRÅD har en viktig rådgivningsfunksjon gjennom den virksomheten som er rettet mot lokalplanet
- ?? Rådet har hatt liten betydning som rådgiver på sentralt nivå.

Statskonsult vurderer det slik at KRÅDs forutsetninger for å ivareta rådgiverrollen på sentralt nivå dels ligger i hva rådet kan tilby departementene og dels i hva departementene er villige til å benytte KRÅD til (for eksempel avgi høringsuttalelser og/eller utrede bestemte saksområder).

Med samordning har KRÅD i hovedsak lyktes på lokalplanet gjennom at de har bistått i den samordningen som har foregått lokalt.

KRÅDs rolle på sentralt nivå kan karakteriseres som en nettverksorganisasjon for samlet oversikt, men rådet har ingen sentral samordnende myndighet. Rådet har likevel en samordningsfunksjon i den forstand at det utgjør en arena for å se muligheter for egen virkemiddelbruk i samspill med andres.

Statskonsult vurderer det slik at det er manglende samsvar mellom de forventninger som kommer til uttrykk i mandatet og de virkemidler som står til KRÅDs disposisjon.

Av mandatet kan det se ut til at KRÅD er tillagt oppgavene både å frembringe og formidle kunnskap om kriminalitetsutviklingen, årsaker og kriminalitetsforebyggende tiltak, fungere som rådgivningsinstans overfor så vel privatpersoner som offentlige instanser lokalt og sentralt samt å samordne offentlig virkemiddelbruk.

Rollen som samordner kan styrkes enten ved at representantene i rådet blir tillagt myndighet – fra egen virksomhet – til å gå inn i beslutningsprosesser og vedtak som binder opp de virksomhetene de representerer, og/eller ved at rådet disponerer midler til å iverksette tiltak av en helt annen størrelsesorden enn i dag. Det må imidlertid vurderes om dette er en rolle KRÅD skal ha.

Dersom departementet vurderer det slik at KRÅD fortsatt bare skal ha de nevnte samordningsfunksjoner og ikke samordningsmyndighet, blir neste spørsmål om denne myndigheten kan tillegges den planlagte nye enheten i Justisdepartementet og om denne vil ha en bedre forutsetning for å lykkes med den sentrale samordningen. Det skal vi komme tilbake til i punkt 6.2.1.

Statskonsult vurderer det uansett slik at KRÅD ivaretar viktige funksjoner gjennom at det jobbes tverrsektorielt, at rådet er faglig uavhengig og at det er aktivt på tiltaksområdet – særlig på lokalplanet.

6 Vurdering av Justisdepartementets forslag til en ny forebyggende enhet

6.1 Oppgaver og målsettinger for en ny forebyggende enhet

Justisdepartementets Politiavdeling (PIA) fikk høsten 2000 i oppdrag å vurdere departementets kriminalitetsforebyggende arbeid i fremtiden. Det ble gitt følgende forutsetninger for arbeidet: *Den (forebyggende enheten) bør ha et samordnings- og pådriveransvar i forhold til andre departementer/etater, og et ansvar for å samordne innsatsen innenfor departementets arbeidsområder.*

Det ble opprettet en intern arbeidsgruppe bestående av representanter fra Justisdepartementets fagavdelinger (KOA, SIA, PAA, LOV, og ledet av PIA), som skulle foreslå alternative modeller for organisering og vurdere disse samlet. Arbeidsgruppen tolket mandatet slik mht. hva som skulle være enhetens oppgaver og målsettinger:

Oppgaver

- ?? Bidra til utforming av politikken for det kriminalitetsforebyggende arbeidet i justissektoren (politikkutformer)
- ?? Samordne og være pådriver for de ulike avdelingenes forebyggende virksomhet (intern samordner)
- ?? Samordne og være pådriver i forhold til andre departementer/etater (ekstern samordner)

Målsettinger

- ?? Samordne de kriminalitetsforebyggende tiltakene i de enkelte fagavdelingene i en helhetlig strategi
- ?? Bidra til nødvendige tiltak som iverksetter den helhetlige strategien i de respektive fagavdelingene og underliggende etater
- ?? Sørge for videreutvikling av kriminalitetsforebyggende strategier
- ?? Motivere og gi kunnskap og råd om departementets helhetlige strategi til egne avdelinger og andre departementer/instanser
- ?? Gi råd og motivasjon om kriminalitetsforebygging til andre departementer og instanser
- ?? Arbeide for en samordnet kriminalpolitikk på relevante sektorer innenfor regjeringens ansvarsområde og peke på de ulike instanser og etaters muligheter for å bidra til dette.

I dag er forebygging av kriminalitet en oppgave for flere av Justisdepartementets avdelinger. Ingen avdeling har i dag oversikt over de andre avdelingenes forebyggende tiltak eller samordner sektortiltak i en helhetlig strategi. Samordning skjer bare sporadisk gjennom bidrag til ulike dokumenter, handlingsplaner mv. (reaktiv samordning).

Justisdepartementets begrunnelse for å etablere en samordnende enhet innenfor kriminalitetsforebygging ligger i at saksområdet er og bør være sektorovergripende. Videre antas det at en forebyggende enhet vil kunne gi den nødvendige kompetanse og arbeidskraft til å styrke departementets rolle som sektoransvarlig og derved kunne bistå i større grad med politikkkutforming.

6.2 Justisdepartementets alternative modeller for en forebyggende enhet

Arbeidsgruppen kom frem til tre alternative organisasjonsmodeller for en forebyggende enhet, hvorav den tredje ble anbefalt som fremtidig løsning.

Det forutsettes for alle modellene at enheten skal ligge i PIA, ettersom PIA – ved Plan- og utredningsfunksjonen – har arbeid med kriminalpolitikk som sitt ansvarsområde. Avdelingen har også ansvaret for koordinering av kriminalpolitiske tiltak både innenfor justissektoren og med etater/organisasjoner utenfor justissektoren.

Alle modellene forutsetter også at enheten har et samordnings- og pådriveransvar for forebyggende innsats innad i departementet og i forhold til andre departementer og offentlige og private virksomheter.

De ulike modellene varierer med hvorvidt og eventuelt i hvilken grad den forebyggende enheten skal ha et selvstendig fagansvar og være operativ i forhold til utvalgte fagområder.

I tillegg vurderes KRÅDs oppgaver i forhold til den nye enheten, enten ved at KRÅDs sekretariatsressurser legges inn i den nye enheten, eller ved at den nye enheten arbeider parallelt med KRÅD.

De enkelte modellene har følgende karakteristika:

?? **Enhet med sterkt fagansvar**

Enheten vil få *fagansvar for utvalgte områder* der forebygging er et sentralt element. Enheten kan også *permanent eller midlertidig* ha ansvar for fagområder der det er særlig ønskelig å fokusere på den forebyggende delen (f.eks. konfliktrådsmedling, kriminalitet blant barn og unge, trafikk, narkotika, økonomisk kriminalitet, forskning med mer.) Enheten må være bredt sammensatt og må ha personer med faglig kompetanse på de respektive arbeidsområder, og generell kompetanse om forebygging. Bemanningen kan skje enten ved at alle er ansatt i PIA eller at de ulike fagavdelingene avgir personer med fagkompetanse til enheten.

?? **Enhet uten fagansvar**

Enheten har ikke fagansvar på noe område som dekkes av de ulike fagavdelingene. De enkelte avdelingene har egenansvar for forebygging på egne fagområder. Enheten organiseres som et nettverk med representanter fra fagavdelingene som arbeider med relevante områder i sin fagavdeling. Nettverket har faste treffpunkter, og er avhengig av at fagavdelingene avsetter tid og prioriterer deltakelse i nettverket.

?? **Enhet med begrenset fagansvar (den anbefalte)**

Enheten kan ha fagansvar for *sektorovergripende fagområder* (for eksempel barn/unge). Enheten kan også ha ansvaret for enkelte større forebyggende prosjekter. Enheten vil fungere gjennom former for nettverk med representanter fra fagavdelingene (Kriminalomsorgsavdelingen, Lovavdelingen, Plan- og administrasjonsavdelingen, Politiavdelingen, Rednings- og beredskapsavdelingen, Sivilavdelingen). Fagavdelingene peker ut en eller flere personer som representerer sin avdeling i nettverket. Hovedansvaret for de kriminalforebyggende tiltakene vil faglig høre hjemme i de enkelte fagavdelinger og i andre departementer/instanser. Den nye enheten skal ikke overta dette ansvaret, men kan ha en støttfunksjon i sektorovergripende tiltak og på andre forebyggende områder.

Dersom den nye enheten skal overta KRÅDs oppgaver¹⁹, skal den nye enheten ha *eneansvar* for koordinering og samarbeid med andre departementer og offentlige og private virksomheter. Det må etableres nye nettverk i forhold til de ulike departementene, virksomheter og interesseorganisasjoner som inngår i KRÅDs nettverk i dag. KRÅDs sekretariat skal da inngå i den nye enheten.

Dersom den nye enheten skal eksistere side om side med KRÅD, vil den nye enheten utgjøre rollen som sekretariat for politisk ledelse og arbeide parallelt ved siden av KRÅD. Fordi KRÅD har en faglig fri stilling, vil ikke departementet gi føringer for arbeidet i KRÅD. Denne løsningen vurderes slik at det vil bli en dobbeltfunksjon på praktiske områder, som kan reduseres gjennom et sak-til-sak-samarbeid mellom enheten og KRÅD.

6.3 Statskonsults vurderinger

Vi har valgt å konsentrere våre vurderinger omkring hensikten bak opprettelsen av en ny enhet – og hva dette vil ha å si for organiseringen av enheten – i grove trekk, og går ikke inn på de enkelte organisasjonsmodellene Justisdepartementet har skissert.

Videre vurderer vi en eventuell ny enhet i departementet og dennes rolle og virkemåte i forhold til KRÅD slik KRÅD fremstår i dag.

¹⁹ Det forutsettes her at rådet legges ned

6.3.1 Organiseringen av en ny enhet

Ved etablering av en ny kriminalitetsforebyggende enhet i PIA må departementet ta utgangspunkt i hvilken rolle det er ønskelig at den nye enheten skal ha. Justisdepartementets arbeidsgruppe går inn for at enhetens oppgaver skal være å

- ?? ha kjennskap til den virksomhet som skjer i fagavdelingene i departementet og ulike etater
- ?? motivere og være pådriver for iverksetting av tiltak på sektorer der den kriminalitetsforebyggende virksomheten ikke er tilfredsstillende
- ?? formidle kompetanse og kunnskap om kriminalitetsforebygging
- ?? bistå politisk ledelse med analyse og politikkkutforming innenfor fagområdet
- ?? utvikle helhetlige strategier for forebygging av kriminalitet
- ?? samordne de ulike tiltakene for å hindre overlapping, konkurrerende tiltak og en fragmentert offentlig innsats

Dersom oppgavene skal være begrenset til å få oversikt, er det neppe nødvendig med en egen enhet. Oppgavene kan ivaretas gjennom en nettverksorganisasjon uten fagansvar.

Nettverket kan bidra til at det oppnås en samlet oversikt over feltet – for å oppnå synergieffekter eller bidra til å motvirke dobbeltarbeid. Dersom hensikten er å få en samlet oversikt, bør nettverket bestå av personer også utenfor Justisdepartementet egne fagområder, dvs. også fra andre relevante departementer og andre som arbeider med samme problemstillinger. Nettverket vil i så fall ha en sammensetning som likner eller er identisk med KRÅDs rådsforsamling.

Ansvar for motivering og pådrivervirksomhet, samt formidlingen av kompetanse vil imidlertid neppe være oppgaver som kan ivaretas av et slikt nettverk. Dette er klare rådgivningsoppgaver som forutsetter – dersom de skal gis av nettverket – at nettverket har gjort seg opp noen klare felles oppfatninger om kriminalitetsforebyggende arbeid på bakgrunn av sin samlede kompetanse og at nettverket har et velfungerende informasjonssekretariat som kjenner nettverkets samlede kompetanse. Hvis disse forutsetninger er tilstede, kan det imidlertid ikke lenger karakteriseres som et løst nettverk. Dersom valget faller på en nettverksløsning, bør ansvaret for motivering/pådrivervirksomhet og formidling av kompetanse heller fortsatt ligge igjen i den enkelte fagavdeling der fagkunnskapen er.

Statskonsult ser imidlertid ikke veiledning og informasjonsvirksomhet på departementenes politikkområder som en departementsoppgave. Informasjonsmaterieil til publikum og til andre forvaltningsnivåer bør produseres av underliggende organer eller på regionalt eller lokalt nivå.²⁰

Oppgaver som å bistå i politikkkutforming, utvikle helhetlige strategier og samordne tiltak innebærer ambisjoner som stiller helt andre krav til kompetanse og virkemidler som enheten må være i besittelse av for å kunne lykkes.

²⁰ Jamfør Statskonsults notat 2000:4: Framtidens departement, kapittel 5.1.

Opggaven med å bistå politisk ledelse med analyse og politikktutforming (gjennom for eksempel å utarbeide helhetlige strategier) på det kriminalitetsforebyggende området er så avgjort en av departementets kjerneoppgaver. Analysevirksomheten som danner grunnlaget for politikktutformingen stiller bestemte krav til kompetansen på området. Det er bl.a. behov for strategisk kompetanse (å forstå utviklingstrekk, sammenhenger og endringsbehov) og bestillerkompetanse (å kunne analysere hva departementet har behov for av informasjon og kunne formulere dette i en bestilling til andre).²¹ Dette må departementet ha oppmerksomheten spesielt rettet mot ved etableringen av en ny enhet.

Når det gjelder å utvikle helhetlige strategier for forebygging av kriminalitet forstår vi det slik at det siktes til helhetlige strategier innenfor Justisdepartementets egne fagområder. Kriminalitetsforebygging er en oppgave for flere av departementets avdelinger. Samordning av disse oppgavene skjer bare i forbindelse med bidrag til ulike dokumenter, handlingsplaner mv.²² Det er derfor naturlig at departementet ønsker å samordne denne virksomheten til en helhetlig strategi. Dette vil kunne gi omverdenen og alle de øvrige som arbeider med kriminalitetsforebygging, klarere signaler om den politiske satsingen, en satsing som vil variere med den til enhver tid sittende politiske ledelse. Å samordne de ulike fagavdelingens strategier til en helhetlig strategi vil dermed bli et spørsmål internt i departementet om valg av virkemidler for å få til samordningen. Spørsmålet om fagansvar for enheten og hva dette skal innebære, vil i så fall være sentralt.

Når det gjelder sektorovergripende samordning blir spørsmålet hvilke virkemidler departementet kan benytte for å hindre overlapping, konkurrerende tiltak og en fragmentert offentlig innsats. Andre departementer, instanser og etater vil fortsatt ha ansvaret for kriminalitetsforebygging innenfor sine sektorer. Justisdepartementet kan ikke treffe beslutninger som binder opp de andre departementene, med mindre de blir tillagt en spesiell samordningsmyndighet.

For å få til en samordnet innsats, kreves det erfaringsmessig godt spesifiserte mål, mandat og resultater, nok av tid og en sammensetning av de riktige aktører som evner å ha fokus på mer enn bare eget ansvarsområde. En absolutt forutsetning for gjennomslag er også at disse aktørene kan stille med tilstrekkelige fullmakter. Selv om tekniske og organisatoriske løsninger og virkemidler ligger vel til rette for samordning, viste Statskonsults undersøkelse²³ av departementenes erfaringer med samordning at de menneskelige relasjonene og erfaringene tillegges stor vekt. Gode nettverk – som det tar lang tid og bygge – blir derfor også en forutsetning for å få til samordning.

²¹ Jamfør Statskonsult notat 2000:4: Framtidens departement, kapittel 5.3.

²² I regjeringens handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet (Stortingsmelding nr 17 (1999–2000), Handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet) gis det en samlet presentasjon av hvordan regjeringen vil styrke og videreutvikle innsatsen med å forebygge og bekjempe barne- og ungdomskriminalitet. *På rett kjøll* utgjør en samlet oversikt over Justisdepartementets ulike bidrag til denne handlingsplanen.

²³ Statskonsults rapport 1999:12: På kryss og tvers – Departementenes samordningsmekanismer.

Sentral samordning viser seg ofte vanskelig å få til i praksis. Problemet med sentral samordning har vært gjennomgående for de fleste sektorovergripede politikkområder så langt tilbake som dette spørsmålet har stått på dagsordenen. Sentral samordning forutsetter at det bygges opp sterke enheter på toppnivå som favner bredt, men som også vil gi store muligheter for uenighet om virkemiddelbruken og hva som er ”den riktige vei” mot målet.

Slik Statskonsult ser det, er det imidlertid – uansett hvilke forhold som er lagt til rette for det – en samlet vilje og evne som er den grunnleggende betingelsen for å komme frem til en samordnet og helhetlig politikk. Sentral samordning av forebyggingspolitikken er med andre ord ikke noe vi kan forvente at kan organiseres på plass innenfor den ordinære departementsstrukturen.

Begrunnelsen for sentral samordning ligger i at det ikke skal gis sprikende politiske signaler, at det skal føres en helhetlig politikk der de enkelte tiltakene underbygger hverandre og ikke undergraver hverandre. Dette viser seg altså vanskelig å få til i praksis. Behovet for sentral samordning begrunnes også ut fra at det vil lette behovet for samordning lokalt. Det er imidlertid ikke en nødvendig forutsetning med sentral samordning for å få til samordning lokalt. De som står nærmest problemene med manglende samordning i praksis – dvs. lokalt – vil oftest kunne se sammenhenger og få overblikk over tilstanden lokalt, og oppleve behovet for å komme frem til konkrete tiltak på tvers av sektorer som mer påkrevet enn de som sitter sentralt. På lokalplanet er det neppe noe stort behov for sentrale direktiv for å se at noe bør gjøres. De som arbeider med problemkomplekser på lokalt nivå, kan imidlertid ha stor nytte av å bli tilført råd i form av forskningsbasert kunnskap om sammenhenger innenfor f.eks. kriminalitetsutviklingen samt informasjon om bruk av virkemidler og konkrete tiltak som har vist seg å være nyttige i kriminalitetsforebyggende arbeid.

Konklusjonen på dette blir derfor at en sentral, samordnet kriminalitetsforebyggende politikk forutsetter en samlet politisk opptreden, og vilje og evne til å gjennomføre den. Det er imidlertid på det rene at det på lokalplanet, der politikken skal iverksettes, ikke nødvendigvis er et behov for en sterk og sentral samordnet innsats. Behovene for å arbeide effektivt med kriminalforebygging på lokalt nivå vil sannsynligvis heller rette seg mot gode råd og kunnskap om erfaringer, og at politiske vedtak på et område ikke må undergrave virksomheten på andre. Det blir derfor viktig at man på sentralt hold støtter opp om behovene på lokalplanet og legger til rette for at lokalplanet kan nå sine mål.

6.3.2 En ny enhet versus KRÅD

Vi skal i det følgende gi en vurdering av en eventuell ny enhet i departementet og dennes rolle og oppgaver i forhold til KRÅD slik KRÅD fremstår i dag.

Vi legger til grunn at den nye departementsenhetens rolle og oppgaver vil være å samle og avveie Justisdepartementets egne strategier på det kriminalitetsforebyggende området, og således kunne bidra til å gi et klarere uttrykk for hva som er den politiske satsingen. Justisministeren må nødvendigvis ha et behov for

både å avklare sin egen kriminalitetsforebyggende politikk gjennom å peke ut en samlet strategi, og å synliggjøre denne politikken utad.

Vi vil spesielt fremheve som en viktig oppgave at departementet samordner sin forskningsvirksomhet på feltet innenfor sine egne ansvarsområder (bl.a. diverse kriminalstatistikkarbeid som gjøres i regi av Politihøgskolen, KRUS, Kripo, Politidirektoratet, Justisdepartementet). Etter hva Statskonsult erfarer, er ikke denne virksomheten samordnet eller koordinert i dag. En koordinering her vil kunne gi nyttige bidrag i arbeidet med kartlegging av kriminalitet med tanke på senere strategier for forebygging.

KRÅDs roller og oppgaver kjennetegnes ved at

- ?? representasjonen er tverrsektoriell
- ?? virksomheten er faglig uavhengig
- ?? virksomheten i stor grad er rettet mot lokalplanet

Kriminalitetsforebygging er en tverrsektoriell utfordring som omhandler alle samfunnssektorer²⁴ fra plan- og bygningslov til barnevern og straffereaksjonspregede tiltak. En langsiktig kriminalitetsforebyggende politikk må baseres på helhetsbetraktninger og helhetsløsninger. KRÅD utgjør et organ som representerer en stor bredde og som har muligheten til å se feltet samlet – og ikke bare på det justisfaglige området. KRÅDs brede tverrsektorielle representasjon kan ikke innarbeides i en ordinær departementsstruktur.

At kunnskapen er fremskaffet på et nøytralt grunnlag, er en betingelse for troverdighet. På grunn av KRÅDs frie faglige stilling kan rådet fremstå som et uavhengig ”korrektiv” til den kriminalitetsforebyggende politikken som til enhver tid føres. Vi vil også peke på de før nevnte fordelene med uavhengigheten ved at det oppfattes som lett og ukontroversielt ”å henge seg på” aktivitetene ettersom det faglige ansvaret ikke er tillagt noe spesielt departement. Dette gjør det også mulig å komme videre til konkrete tiltak uten at alt stopper opp i påvente av handling på andres ansvarsområder.

En viktig oppgave og rolle som KRÅD ivaretar i dag, er den utstrakte rådgivningsvirksomheten mot lokalplanet. Dette er definitivt ikke en kjerneoppgave for departementet, men som likevel trenger å bli utført. KRÅDs rådgivningsvirksomhet innebærer dessuten ikke et vanskelig og utilgjengelig byråkrati for brukerne, her er ingen lange ”tjenesteveier” som må følges før brukerne får den hjelpen de er ute etter.

KRÅDs rådgivningsvirksomhet baserer seg i hovedsak på det arbeidet som gjøres i fagutvalgene. Det er også mulig å tenke seg en løsning der fagutvalgenes virksomhet legges inn under den nye enheten i Justisdepartementet. Vi går ut fra at departementet ikke anser det som en løsning at utredningsvirksomhet skal være en oppgave for den nye enheten, men at utredninger skal anskaffes ute (jamfør enhetens bestillerrolle). I et slikt tilfelle er det mulig å tenke seg at fagutvalgenes arbeid kunne gjøres *i regi av* den nye enheten, der

²⁴ Jamfør *På rett kjøl*, Justisdepartementets del av handlingsplan for bekjempelse av kriminalitet blant barn og unge, og vedlegg 4, om erfaringer fra Danmark (1999)

den nye enheten hadde en rolle – i tillegg til politikktutforming – som bestiller av utredninger fra enten eksisterende fagutvalg eller at departementet/enheten oppnevner nye bredt sammensatte faggrupper til dette formål. Dersom den nye enheten har en fortrinnsrett på bestillinger fra disse fagutvalgene og/eller at disse er administrert gjennom / forankret i departementet, vil begge deler kunne føre til at fagutvalgenes arbeid blir oppfattet som justissektorens område, og ikke være interessant for de som arbeider med kriminalitetsforebygging utenfor det justisfaglige området. Begrunnelsen for dette finner vi i den bredt uttalte skepsis mot å legge den rådgivende virksomheten vedrørende kriminalitetsforebygging generelt, faglig inn under Justisdepartementets område. Det er sterk motstand mot å gi Justisdepartementet noe som kan minne om et monopol her. Med en slik utvikling vil breddeinteressen for fagutvalgenes arbeid kunne gå tapt – både for brukerne av fagutvalgenes tjenester og for de som ellers ville ønske å sitte i slike utvalg – noe som også vil påvirke kvaliteten på det arbeidet som gjøres i fagutvalgene.

Alternativt kunne rådgivningsoppgavene og en viss utredningsvirksomhet legges til et lavere nivå. Dette kunne i såfall bli det nye politidirektoratet (POD), ettersom den nye enheten er tenkt plassert i PIA. POD har per i dag ikke en bred rådgivnings- eller utredningskompetanse på forebyggingsområdet. Det må i såfall bygges opp en ny slik virksomhet innenfor eller i regi av POD. For det første tror vi det blir vanskelig å få representert bredden i forebyggingsområdet dersom arbeidet forankres i POD. For det andre tror vi at den rådgivningen (og eventuelt utredningsvirksomheten) som utføres i regi av POD, vil bli oppfattet som Justisdepartementets (og muligens bare PIAs) område uansett – på samme måte som i tilfelle med vurderingene av fagutvalgenes arbeid. Breddeinteressen vil gå tapt, og rådgivningen vil ikke lenger kunne oppfattes som uavhengig.

Spørsmålet om faglig uavhengighet henger sammen med spørsmålet om administrativ tilknytning. Hvis rådet får en klart uavhengig faglig rolle, tror vi det har mindre betydning hvilken administrativ tilknytning rådet får. Vi ser imidlertid fordeler ved at det er knyttet til justissektoren som har politiet som lokalt statlig apparat. Dette er dessuten i tråd med organiseringen i andre nordiske land.

7 Statskonsults anbefalinger

På bakgrunn av foregående vurderinger anbefaler Statskonsult at KRÅDs oppgaver videreføres. Det gjelder først og fremst rådgivningsvirksomheten lokalt. Vi mener at rådgivningsvirksomheten sentralt bør utvides og styrkes.

Rådets samordningsoppgaver er begrenset til å omfatte informasjonsutveksling og koordinering av tiltak. Dersom det skal skje en sterkere tverrsektoriell samordning, er dette eventuelt en oppgave på departementsnivå. Dette må ses i sammenheng med de utfordringene den nye departementsenheten vil ha i samordningen av virkemidler på justissektorens område.²⁵

KRÅDs rolle bør være et faglig uavhengig organ som har fokuset rettet mot sektoruavhengige vurderinger og løsninger, med utstrakt og nøytral rådgivningsvirksomhet både mot sentralt og lokalt plan.

Vi vurderer det slik at det er manglende samsvar mellom de forventinger som kommer til uttrykk i mandatet og de virkemidler KRÅD disponerer. Mandatet bør tydeligere uttrykke hvilken vekt de ulike rollene skal ha. Mandatet bør dessuten stå i forhold til dimensjonering av sekretariatet og midlene som stilles til disposisjon.

Det er besluttet at mandatet skal endres i forbindelse med en eventuell oppnevning av et nytt råd med sikte på bedre samsvar mellom oppgaver og virkemidler. Gitt at mandatet videreføres som i dag, har Statskonsult følgende bemerkninger:

- ?? I dag ivaretas rådets rolle som kunnskapsfrembringer ved at forskere er representert i rådet, og gjennom at rådet har noen midler til disposisjon for forskning og utredning. Disse midlene er imidlertid svært begrenset i forhold til hva som for eksempel det danske rådet disponerer. En måte å styrke denne rollen på, er å gi rådet mer midler til forskning og utredning.
- ?? Rådets rolle som kunnskapsformidler ivaretas gjennom representasjonen i rådet og den kontaktflaten rådsmedlemmene har med omverdenen. En styrking av sekretariatet vil bedre denne funksjonen (for eksempel egen informasjonsmedarbeider).
- ?? Rollen som rådgiver mot lokalplanet er også avhengig av kunnskaps- og erfaringsgrunnlaget samt sekretariatets kapasitet.
- ?? Rollen som rådgiver på sentralt nivå bør kunne styrkes dersom rådet i større grad og på eget initiativ kan gi sine uttalelser.

²⁵ Jamfør *På rett kjøl*, Justisdepartementets del av handlingsplan for bekjempelse av kriminalitet blant barn og unge.

Det er i tillegg et spørsmål om KRÅD internt hadde hatt nytte av å vurdere en eventuell omprioritering med hensyn til den store bredden i sin virksomhet, og heller prioritere områder der de har spesielt god kompetanse og et solid nedslagsfelt.

For den nye departementsenheten har vi følgende anbefalinger:

Dersom den nye departementsenheten skal ha forutsetninger til å kunne bistå i politikktutforming, er det viktig at

- ?? Justisdepartementet avklarer sin virkemiddelbruk for å få til en samordnet og helhetlig politikk
- ?? departementet stiller strenge krav til den nye enhetens samlede kompetanse, og spesielt til den strategiske kompetansen (å forstå utviklingstrekk, sammenhenger og endringsbehov) og til bestillerkompetansen (å kunne analysere hva departementets har behov for av informasjon og kunne formulere dette i en bestilling til andre (også til KRÅD))
- ?? Justisdepartementet koordinerer sin egen forskningsvirksomhet på fagområdet (i regi av Politihøgskolen, KRUS, Kripos, Politidirektoratet og Justisdepartementet).

Skolepakken LEV VEL

(informasjon fra KRÅDs sekretariat)

Målsettingen med skolepakken er at alle som vokser opp i det norske samfunnet må få et godt liv. Dette kan skje gjennom et langsiktig arbeid der hjem og skole i samarbeid jobber for et godt oppvekstmiljø for barn og unge. Formidling av verdier og normer, sammen med kunnskaper om rett og galt og konsvekvenser av kriminalitet, kal påvike holdninger og atferd slik at elevene unngår kriminalitet.

LEV VEL har undertittelen **Om god oppvekst og forebygging i skolen** og består av:

- ?? en tverrfaglig plan for forebygging av kriminalitet
- ?? div. pedagogiske opplegg til bruk i klasser
- ?? veiledning og hjelpestoff for lærere
- ?? veiledning til skolens ledelse
- ?? et idèhefte for foreldre/klassekontakter.

LEV VEL består av til sammen 21 "elementer" fordelt på småskoletrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Det er arbeidsbøker, videoer, plakater, sang og musikk på cd, cd-rom, lærerveiledninger, forslag til tverrfaglige tema, hjelpestoffhefte.

Materiellet ble sendt til alle grunnskoler, opplæringsetater, SU-kontorer o.a. i august 97. Hver skole fikk da esker m/klasesett og tanken var at dette i stor grad skulle dekke behovet en tid framover. Skolene v/ rektor var varslet om materiellet i april 97. De fikk da tilsendt planen og en oversikt over hva LEV VEL ville inneholde. (Evalueringen viser at svært få skoler registrerte denne informasjonen.)

August - 97 ble valgt som utsendingstidspunkt pga innføring av L97 (materiellet bygger på L97 og man regnet med at skolene ville sette pris på å få tilsendt opplegg tilpasset den nye planen). Det har i ettertid vist seg å ikke være det beste tidspunktet: All oppmerksomhet i skolen var konsentrert om innføring av en ny læreplan og tiårig skolegang. Dette innebar utbygginger, utvidelse av lærerstaben, nye lærebøker, pålagte kurs for lærerne m.m.

Informasjon

Det har vært gjennomført et omfattende informasjonsarbeid både innad i skoleverket og til andre etater som steller med skolespørsmål.

Informasjonen til skolene har i hovedsak vært:

- ?? halvårslige LEV VEL - brev m/bestillingsliste
- ?? spredning av brosjyrer om LEV VEL
- ?? deltakelse på lærerstevner, samt på andre aktuelle konferanse (m/utstilling).

?? noe kursvirksomhet
?? informasjon på KRÅDs hjemmesider

LEV VEL-brevene har gitt varierende respons, men hadde en stort oppsving i 2000. Det har vist seg å være nødvendig å gi skolene tilbud om å bestille materiell fortløpende slik at lærere/klasser som skal bruke LEV VEL, har sitt eget.

LEV VEL er etter hvert sendt til mange etater, organisasjoner o.a. som har tilknytning til skoleverket. Materiell er også formidlet til Høyskoler med lærerutdanning og universitetene.

Evaluering av LEV VEL ble satt i gang i august 97 og slutført vinteren 2000. Det foreligger tre rapporter og en sluttrapport. Evalueringen ble gjennomført av Møreforsk.

Status for bruken av LEV VEL:

Alle bestillinger er registrert i KRÅD, men det er ikke laget fullstendige oversikter. Sammen med det som kommer fram av evalueringen, gir det likevel et bilde av bruken og hvordan materiellet vurderes.

Evalueringen sier:

Høsten 97 sier 80% av skolelederne at de tar sikte på å bruke LEV VEL, helt eller delvis ved sin skole. To år senere er tallene slik: 9% har brukt materiellet alle tre årene, 31% i 97-98, 31% i 98-99. De som har brukt pakken, gir uttrykk for at de vil fortsette med dette.

Bestillinger på materiell kan ikke helt ut brukes som en målestokk fordi man kan bruke LEV VEL - eller deler av LEV VEL - uten å etterbestille noe. Og det er en mulighet for at bestilt materiell ikke blir tatt i bruk på skolen.

Opptellinger i sekretariatet viser:

I Oslo har 70% av skolene bestilt materiell, i Østfold 56%.

Fra skoler i Rogaland har vi mottatt ca 225 bestillinger og fylket har 227 skoler. Mange skoler har bestilt flere ganger, slik at antall skoler antagelig ligger på ca 60%. De samme tallene fra Finnmark er 58 bestillinger og fylket har 98 skoler, Nord-Trøndelag 98 bestillinger, 124 skoler (også her har noen skoler har bestilt flere ganger).

Innhold i bestillingene viser at iblant skal alle klassene jobbe med LEV VEL, andre ganger er det en enkelt klasse. Det er ikke foretatt noen opptelling på dette.

Det bestilles oftere til småskole- og mellomtrinnet enn til ungdomstrinnet. Dette har vært en trend hele tiden.

Hva bestilles?

Elevhefter, planen og lærerveiledningene er jevnt over med på alle bestillingene, men mange ønsker også andre "elementer". Det er bl.a. gått ut 5000 klassemiljøplakater på to år, elevhefter for mellomtrinnet: 30 000 (bokmål) og 12 000 (nynorsk) på tre år

Det er rimelig å tro at også materiell som er tilgjengelig på KRÅDs hjemmesider, blir benyttet. Det gjelder bl.a.lærerveiledninger, hjelpestoffhefte, koordinatorheftet.

Spredning: Iflg evalueringen er det ikke spesielle og tydelige trekk mht til skoletyper og beliggenhet når det gjelder bruk av LEV VEL. Det første året var bestillinger fra mindre skoler og fra distriktene i flertall, noe som nok kan tilskrives den turbulente tiden mange skoler hadde høsten 97. Det har endret seg slik at nå er stort sett hele spekteret dekket.

SLT-modellen

(informasjon fra KRÅDs sekretariat/SLT-rådgiver)

Utgangspunktet for SLT-modellen er at kriminalitet er et uønsket fenomen som kan og bør bekjempes bl.a. gjennom forebygging. Dernest er det en kjensgjerning av det er mange – både enkeltpersoner, etater og organisasjoner – som er enige i dette og derfor ser det som sin oppgave å delta i arbeidet. Det har ført til at det er svært mange aktører på den arenaen som kan kalles kriminalitetsforebygging. Med mange aktører følger også dobbeltarbeid og overlapping – og i verste fall – konkurranse – om midler og resultater. Dette er både unødvendig og bortkastet. Overordnet mål for SLT-arbeidet er derfor å få alle interesserte og alle som er pålagt å gjøre noe på feltet, til å samordne innsatsen mot felles mål.

SLT- modellen er summen av de erfaringene som er gjort med SLT-arbeid i forsøks-kommunene her i landet sammen med erfaringene fra Danmark. Hovedtrekkene i SLT-organiseringsmodellen er på mange måter en forutsetning for å få dette arbeidet til å fungere. Kommune anbefales derfor sterkt å ta med hovedtrekkene når de lager sin lokale tilpasning. De lokale forholdene som størrelse, geografi og befolkningssammensetning vil bestemme den lokale utformingen.

Blant de mange erfaringer fra SLT-prosjektet er det tre som peker seg spesielt ut og som er viktig å merke seg for kommuner som ønsker å starte et slikt samarbeid:

- ?? SLT er en modell for samarbeid. Ikke et aktivitetsprogram. Poenget er ikke å sette i gang så mange nye aktiviteter som mulig, men å få mer effekt ut av allerede igangsatte tiltak ved at forskjellige etater understøtter og utfyller hverandres arbeid.
- ?? Samarbeidet fungerer bare optimalt dersom det forankres på topp-plan innen kommunen og i politiet. Det må ligge en bevisst politisk vilje bak samarbeidet og kommunens og politiets ledelse må sitte sentralt i prosjektets styrende organ.
- ?? Samarbeidet fungerer bare etter hensikten dersom det ansettes en koordinator som får et overordnet ansvar for å være pådriver i alle ledd av samarbeidet. Koordinatoren kan og skal ikke være aktivitetsleder, men må være inspirator og pådriver i forhold til praktikerne.

I korthet er anbefalt organisering slik:

Tre nivåer

SLT-arbeidet bør organiseres på tre nivåer:

- A Styringsnivået
- B Koordineringsnivået

- C Utføringsnivået

Erfaringene er samlet og systematisert i en Startperm for kommuner som vil sette igang tilsvarende arbeid. Bak i permene er det laget transparenter som kan brukes ved presentasjon av modellen lokalt.

Struktur og omfang kan trolig best beskrives gjennom de 7 punkter som er satt opp for å bli sertifisert som kriminalitetsforebyggende lokalsamfunn

1. Det skal være etablert en styringsgruppe med ansvar for koordinering av det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet. Styringsgruppen skal være forankret på høyeste nivå for den lokale kommune og for den lokale politimyndighet.
2. Det skal være engasjert en koordinator som skal ha ansvar for utførelse av koordineringsoppgaver.
3. Alle relevante etater på lokalt nivå må være engasjert og delta aktivt i koordineringsarbeidet gjennom et eget arbeidsutvalg.
4. Lokalt frivillig arbeid, lokalt næringsliv og andre lokale instanser skal være trukket med i koordineringsarbeidet.
5. Det kriminalitetsforebyggende arbeidet skal ha et langsiktig perspektiv. Planer og tiltak skal være forandret i kommuneplaner og planer for politidistrikt eller det lokale lensmannskontor.
6. Det skal være utarbeidet en kriminalitetsforebyggende handlingsplan der relevante tiltak fra ulike instanser i lokalmiljøet er systematisert og koordinert. Planen skal bygge på lokale analyser av kriminalitet og sosiale forhold som kan tenkes å føre til kriminalitet.

Samordningsarbeidet skal løpende dokumenteres gjennom årsrapporter, lokal evaluering, kriminalistatistikk eller annet.

Hva gjør SLT-rådgiveren?

Rådgiver – prosjektstilling i 3 år, administrativt underlagt Justisdepartementet/PAA/Det kriminalitetsforebyggende råd. Nærmeste overordnede er sekretariatsleder og rådsleder i KRÅD.

Rådgiverens hovedoppgave er å styrke kriminalitetsforebyggende arbeid i lokalmiljøene gjennom å bistå kommuner og lokale politimyndigheter når det gjelder tverretattlig samordning og nettverksbygging. Arbeidet skal rettes både mot lokalsamfunnene og mot sentrale samarbeidspartnere.

Til stillingen er det lagt sekretariatsoppgaver, rådgivning mot lokalsamfunn, nettverksbygging, metodeutvikling og generell saksbehandling.

Oppgaver for 2001

1. SLT-rådgiver skal skaffe KRÅD oversikt over aktive SLT kommuner.
2. SLT-rådgiver skal jobbe for og med etablering av effektiv nettside og på sikt vurdere Chat-muligheter.
3. SLT-rådgiver skal jobbe for å skaffe KRÅD oversikt over tiltak, erfaringer m.v. samt hente impulser fra SE og DK både i f.h.t. lokale kriminalitetsforebygging og i f.h.t. bruk av Internett.

-
4. SLT-rådgiver skal legge opp til gjennomføring av 3 konferanser i år 2001: en oppstart, en for nyetablert og en for viderekommende.
 5. SLT-rådgiver skal bistå kommunene med rådgivning i f.h.t. etablering og utvikling av SLT-arbeidet.

Konkret består SLT-rådgivers kontakt med (primært) kommuner og politi i telefon kontakt og dernest møte- og reisevirksomhet hvori inngår deltagelse og/eller foredragsvirksomhet. SLT-rådgiver er dessuten sekretær for fagutvalget for Lokalsamfunn.

Ad SLT dekning

Det foreligger ingen eksakt telling av aktive SLT-kommuner. De 2 siste årene har det vært mulig å søke stimuleringsmidler for de kommunene som har ønsket å implementere SLT.

?? I fjor søkte 49 og i år 60.

?? Tar en bort de som har søkt 2 ganger blir tallet søkere 87.

?? I fjor fikk 26 nye kommuner midler. I år blir tallet 21.

?? Totalt har da 47 kommuner fått stimuleringsmidler.

Om en tar som utgangspunkt at disse kommunene anvender SLT, er dekningsprosenten pt. litt over 10% av landets totale antall kommuner (435). I tillegg er det andre kommuner som ikke har søkt om midler som anvender SLT. I tillegg er det noen andre kommuner som ikke har søkt om midler som anvender SLT.

Ad. WEB

KRÅD har over et par år hatt en webside. Den er nå under omarbeiding. Det vil bli lagt ut vesentlig mer nytt stoff, og muligheter for å laste ned ting. På sikt ønskes en mer interaktiv side. Det er lagt inn statistikk fra 11.02.01. Det har vært ca. 500 reelle besøk på siden i de ni ukene statistikken omfatter.

Publikasjoner, konferanser og annet

(informasjon fra KRÅDs årsmelding for 2000)

Publikasjoner utgitt i 2000

- ?? Treårsrapport 1997–99
- ?? Evaluering av skolepakken LEV VEL 3
- ?? På kant med loven og seg selv. Kjersti Varang
- ?? "Sikker chat". Plakat til skolepakken LEV VEL.
- ?? LEV VEL - brev, april og oktober
- ?? KRÅD-bulletin, mars og desember
- ?? Raske penger og rykter om bråk, av Elisabeth Næss
- ?? Unge jenter, status, rykte og konfliktløsning, av Ingunn Margrete Grude Flekkøy
- ?? Grove ran – slik utøverne ser det, av Kristin Hanoa
- ?? Den uskyldige "bygda" – Et kriminelt ungdomsmiljø utenfor storbyen, av Nina Dyrøy
- ?? Økonomisk kriminalitet; omfang, myter og viten
- ?? Tilbakeblikk - en enkel oversikt over rådets gjøren og laden i 20 år.

Konferanser i KRÅDs regi

KRÅD har avholdt fire konferanser i 2000, to om økonomisk kriminalitet og to på området SLT.

For øvrig kan nevnes

Opprettelse av eget fagutvalg for lokalsamfunn i 2000.

Ansettelse av egen SLT-rådgiver i tre-årig engasjement (spleiselag mellom JD, KUF, SHD, BFD, KRD).

Sertifisering av tre kommuner som kriminalitetsforebyggende lokalsamfunn, åpningen av det nasjonale servicesenter for Nabohjelp i Kristiansand og utdelingen av den kriminalitetsforebyggende pris.

Erfaringer fra Danmark

Alle de fem nordiske land har tidligere etablert kriminalitetsforebyggende råd. Danmark og Sverige²⁶ var tidligst ute (henholdsvis 1971 og 1974), deretter kom Norge (1981), og Finland (1999). Island har ikke eget råd, arbeidet er lagt under JD og utføres av politiet i Reykjavik, men det er planer om å legge arbeidet inn under Rådet for rusforebyggende arbeid som ble opprettet i 1998. Det er imidlertid Det Kriminalpræventive Råd (DKR) i Danmark, som nå har eksistert i 30 år, som har den arbeidsform som har flest likhetstrekk med den norske.

Rådet er formelt underlagt Justitsministeriet i den forstand at leder og nestleder i Rådets Forretningsudvalg utpekes av justisministeren som også fastsetter rådets vedtekter, begge deler etter innstilling av Plenarforsamlingen (se under). Rigspolitechefen har ansvaret for den økonomisk-administrative oppfølgingen som følge av oppgavefordelingen innenfor den danske rettspleien²⁷ og fordi politiet er en statlig etat som er representert lokalt.

Rådet består av følgende enheter:

Det Kriminalpreventive Råds **Plenarforsamling** ("generalforsamling"), som er en sammenslutning av 45 private og offentlige paraplyorganisasjoner (fra handel, forsikring og finans til omsorg, forskning, utdanning osv). Rådet samhandler altså bare med sammenslutninger av organisasjoner, ikke enkeltpersoner eller enkeltvirksomheter.

Forretningsudvalget, som tar løpende stilling til generelle spørsmål om rådets virksomhet og arbeidsoppgaver. Forretningsutvalget avgjør dessuten hvordan rådets økonomiske midler skal anvendes. I dette utvalget på 9 personer sitter rådets øverste leder, representanter for handel, politi, lokalpolitikk, forsikringsselskapenes bransjeorganisasjon samt sekretariatets leder.

Fem fagutvalg:

- ?? Det tekniske sikringsudvalg (hvordan beskytte personer eller verdier teknisk mot kriminalitet),
- ?? Udvalget for Kriminalpræventiv taktisk rådgivning (handlemåter og rutiner for å beskytte seg selv eller verdier mot kriminelle handlinger (eks nabohjelp),
- ?? Udvalget for kriminalpræventiv Orientering (kriminalpreventiv innsats innenfor skole/utdanning),

²⁶ I Sverige er rådet (BRÅ) et frittstående stabsorgan under regjeringen og en del av den offentlige forvaltning, men rådet har likevel stor reell selvstendighet og frihet gjennom at rådet deltar i forberedende saksbehandling på høyt nivå. Det er også en stor politisk vilje til å prioritere rådet, noe som gjenspeiler seg i størrelsen på sekretariatet (60 ansatte). Rådet får sine midler gjennom regjeringens årlige budsjettbehandling, og fordi flere av politikerne i Justiskomiteen har sete i rådet, vil rådets andel av budsjettforslaget være kjent og ha sine talsmenn i komiteen. Rådet har også ansvaret for utarbeidelse av den offisielle kriminalstatistikken i Sverige og de utfører også annet betydelig utredningsarbeid.

²⁷ Forebygging er et viktig innsatsområde for politiet

-
- ?? SSP-udvalget (står for skole, sosialforvaltning, politi)(utvikler metoder og modeller for å hjelpe kommunene med å bygge opp eller forbedre samarbeidet mellom sosial- og helseforvaltning, skole- og fritidsforvaltning og politiet)(90% av kommunene deltar i dette arbeidet, gjennom egne SSP-konsulenter i kommunene),
 - ?? Miljøplanlægningsudvalget (kriminalpreventiv boligplanlegging og trivselsfremmende kriminalpreventive innretninger).

Som inndelingen i fagutvalgene viser, er det et todelt fokus på det kriminalitetsforebyggende arbeidet; hvordan unngå å bli offer for kriminalitet, samt hvordan unngå at barn og unge ender opp som kriminelle. Det hentes inn fagpersoner fra plenarforsamlingen til fagutvalgenes arbeid, slik at det tas høyde for alles interesser. Hver av de fem utvalgene har en pott penger der det kan søkes om prosjektmidler fra lokalplanet.

Sekretariatet, som nå består av 30 personer, med bred faglig sammensetning (antall ansatte er doblet de siste to år som følge av økt politisk satsning på området, samt en overføring av voldsforebyggende arbeid fra Justitsministeriet til rådet). Sekretariatet koordinerer rådets samlede arbeide. Medarbeiderne tar hånd om rådets saksbehandling, rådgivning og informasjon. De fem fagutvalgene har fagansvarlige medarbeidere i sekretariatet som tilrettelegger arbeidet i fagutvalgene i samarbeid med utvalgslederne. Sekretariatet bistår også med konsulentstøtte til oppbygging av lokale SSP-samarbeidsorganisasjoner eller ved kriminalpreventive tiltak i boligområder, på skoler og andre undervisningsinstitusjoner. Medarbeiderne gir også råd om tilretteleggelse av lokale kriminalpreventivt prosjektarbeid over hele landet. Sekretariatet er også representert i 42 eksterne råd og utvalg.

Sekretariatet har ingen egen forskningsvirksomhet, men kjøper tjenester ute og har god bestillerkompetanse gjennom rådsmedlemmene fra forskningsmiljøene. Sekretariatet får inn penger fra justisministeren, samt private uavhengige fond og legater for å dekke inn spesialoppdrag. Forsikring og Pension (forsikringsselskapenes bransjeorganisasjon) gir årlig et større beløp.

Sekretariatet benytter seg i stor grad av matriseorganisering for bedre raskt å kunne svare på politiske satsninger og følge opp politiske handlingsplaner. Selv om rådet arbeider helt uavhengig med kriminalitetsforebygging på eget initiativ ut fra mer langsiktige perspektiver må rådet også kunne tolke de politiske signalene som gis, og svare på henvendelser fra ministeriene og fra Folketinget via justisministeren. Til gjengjeld kan da også rådet be ulike ministre fronte rådets virksomhet utad i forskjellige sammenhenger ved behov.

Sekretariatet har en egen informasjonsenhet (to personer, en med bakgrunn i media og en med bakgrunn i IT). Dette er en bevisst satsning for å unngå at alt det materialet som rådet sender ut ender opp som "skuffe-fyll". Bestemte kontaktpersoner i alle politikretsene og kommunene sikrer at det skjer noe videre med det som sendes ut fra rådet, og at det ikke "havner på hyllen". Sekretariatet går offensivt ut med bruk av pressemeldinger og aktiv bruk av informasjonsmedarbeiderne. Det gis ut et nyhetsbrev og det er også etablert et

eget nettsted for rådet som har fra 2.500 til (i kampanjeperioder) 10.000 besøk pr. dag. De har lagt vekt på å få utarbeidet egen design og logo for rådet.

De siste justisministrenes aktive rolle i å profilere rådet utad vurderes som en viktig medvirkende årsak til at rådet har den posisjon de har i dag. Rådet blir i stigende grad tatt med i regjeringsutvalg og ”tenketanker” på regjeringshold.

Rådet har gjennom sin virkemåte oppnådd en stor grad av troverdighet, noe som vises gjennom at det i økende grad blir brukt i en lang rekke forskjellige og relevante sammenhenger både nasjonalt og internasjonalt, rettet mot kriminalpreventiv tankegang og ekspertise. Dessuten er rådet for tiden ranket som nr.18 på en troverdighetsskala fra 1 til 148 (Børsens Nyhedsmagasinet (som sendes politikere, virksomhetsledere mv.).

Det at rådet har oppnådd en så stor troverdighet begrunnes – foruten den akkumulerte kunnskap - med rådets bredde, tyngde og uavhengighet:

- ?? Bredde: Rådet representerer store gruppers interesser gjennom sammenslutninger av organisasjoner med bred kontaktflate til det omkringliggende samfunn. Det legges stor vekt på helhetsbetraktninger og helhetsløsninger.
- ?? Tyngde: Rådet representerer sterke sammenslutninger og organisasjoner med stor troverdighet. Representantene i rådet sitter der ikke først og fremst i kraft av sin egen kompetanse, men som representanter for sin organisasjons interesser innenfor det kriminalpreventive området. Like viktig er det imidlertid at disse representantene tar med seg sine kunnskaper fra rådet tilbake og overfører disse til sin egen organisasjon. Det er her snakk om et gjensidig forpliktende representantskap.
- ?? Uavhengighet: Rådet er opptatt av å markere sin frie og uavhengige rolle. Det påpekes at dersom man legger et råd inn i departement kan de rådene som gis snarere kanskje betraktes som direktiver. Fordelen ved det uavhengige er nettopp det at rådene oppfattes som rådgivning. Selv om sekretariatets økonomiske ressurser kommer fra politiet vurderes det som uaktuelt å dele for eksempel lokaler eller sentralbord med sistnevnte eller andre innenfor rådssammenslutningen.

Rådet var i utgangspunktet (1971) besatt med representanter fra politi-siden, samt et sekretariat på 3 – 4 personer, men ble styrket gjennom en rekke utvidelser siden.

Blant de største utfordringene har vært å bygge opp tverrfaglig samarbeid, da det er snakk om svært ulike kulturer som ikke bare skal akseptere hverandre, men også samarbeide. Det påpekes at det tar svært lang tid å bygge opp samforståelse og samarbeid på tvers. Systemet er i stor grad basert på personlige kontakter og nettverk som det tar lang tid å bygge opp.

Spesielt om SSP-samarbeidet på lokalplanet/i kommunene

Innenfor SSP-området har flere av kommunens egne SSP-konsulenter etablert et eget samråd; SSP-samrådet. Dette er et helt frittstående organ med

erfaringsutveksling og gjensidig informasjonsutveksling som tema. Kommunene velger selv sine representanter og melder seg inn etter interesse og behov (fordi kommunene selv er så forskjellige i utgangspunktet).

Representanter for SSP-konsulentene og KL arbeider med – i samarbeid med Det Kriminalpræventive Råd - å utvikle et utdanningsopplegg for rådgiverne.

Det er en god vekselvirkning mellom hva som er sentrale behov for å kartlegge virkningsfulle tiltak lokalt, og videre lokal utvikling. I dette arbeidet utvikles mange metoder og modeller for å finne frem til virkningsfulle tverrgående tiltak. Det arbeides også for å i større grad ta i bruk de muligheter som for eksempel sosiallovgivningen gir som kan ha forebyggende effekt, før man går over til strafferettslige tiltak

Politiet har i de fleste tilfeller vært initiativtakerne til det lokale SSP-samarbeidet, og de blir oppfattet som viktige deltakere i det lokale samarbeidet. Det er imidlertid motstand på lokalplanet mot en forankring av virksomheten til det politifaglige da det straffende element i forebyggingen blir veldig tydelig. Ungdomskriminaliteten har falt i Danmark de siste 10 år ved at antallet som utøver kriminalitet blir stadig mindre, men samtidig mer tydelig i sin kriminalitetsutøvelse, noe som igjen utløser krav om hardere virkemidler. Fallet i antall kriminalitetsutøvere ses på som et resultat av en bred satsing i kommunene gjennom forebyggende arbeid på alle plan; kriminalitetsforebygging må ikke bare rette seg mot ”verstingene”. Man kan tenke seg en tredeling i nivået på forebyggende arbeid, der virksomheten rettes dels mot det generelle planet og den store gruppe av barn/unge med normalatferd, dels på nivået der man finner de med enkelte tegn på uregelmessig atferd og til slutt nivået med ”verstingene”. Det påpekes at det er viktig å være klar over kontakten som finnes mellom disse tre gruppene (jf økt mobilbruk) og sette inn tiltak for å hindre at barn/unge sklir over i ”feil” gruppe.

Litteratur- og dokumentreferanser

Budsjettproposisjoner:

St. prp. nr. 1 (2000–01): For budsjetterminen 2001. Justisdepartementet.

St. prp. nr. 1 (2000–01): For budsjetterminen 2001. Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet.

St. prp. nr. 1 (2000–01): For budsjetterminen 2001. Barne- og familiedepartementet.

Stortingsmeldinger

Stortingsmelding nr 17 (1999–2000): Handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet.

Stortingsmelding nr 30 (2000–01): Langtidsprogrammet 2002–2005.

Dokumenter utarbeidet av Justisdepartementet:

Justis- og politidepartementets oppgaver og organisering, 1999.

Notat (januar 2001) vedrørende vurdering av det kriminalitetsforebyggende arbeid i fremtiden, anbefaling fra intern arbeidsgruppe.

Dokumenter utarbeidet av Det kriminalitetsforebyggende råd:

Det kriminalitetsforebyggende råds årsrapporter for 2000, treårsrapporter for 1997–99 og for 1993–95.

”En hånd, fem fingre”, De kriminalitetsforebyggende rådene i Norden, 1999. Handlingsplan for 1997–99.

”Tilbakeblikk” 2000, diverse rapporter, temahefter, studiemateriell og brosjyrer.

Rapporter/notater fra Statskonsult:

Rapport 1999:12: På kryss og tvers, – om departementenes samordningsmekanismer

Notat 2000:4: Framtidens departement

Annet:

Rapport 2000: Vurdering av program og tiltak for å redusere problematferd og utvikle sosial kompetanse, Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, Barne- og familiedepartementet.

Diverse rapporter, temahefter, studiemateriell og brosjyrer fra Det Kriminalpræventive Råd i Danmark og Ballerup kommune.

REFERANSER

Tittel:	Kriminalitetsforebyggende arbeid – En vurdering av Det kriminalitetsforebyggende råds virksomhet og av en ny forebyggende enhet i Justisdepartementet
Forfatter(e):	Ragnhild Øvrelid, Marit Johannessen
Statskonsults rapportnummer:	2001:12
Prosjektnummer:	25 571 00
Prosjektnavn:	Evaluering av KRÅD
Prosjektleder:	Marit Johannessen
Oppdragsgiver(e):	Justisdepartementet
Resymé:	<p>Statskonsult har vurdert virksomheten til Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) samt gitt en vurdering av Justisdepartementets (JD) forslag til etableringen av en ny forebyggende enhet internt i JD, enten som et tillegg til KRÅD eller ved at den nye enheten overtar KRÅDs oppgaver. Statskonsult mener en ny enhet vil gi et grunnlag for å samordne JDs kriminalitetsforebyggende tiltak, men denne enheten vil ha en annen rolle og oppgaver enn hva KRÅD har. KRÅD representerer stor bredde og uavhengighet og kan arbeide mot både lokalt og sentralt plan. Det er imidlertid manglende samsvar mellom de forventninger som kommer til uttrykk i KRÅDs mandat og de virkemidler KRÅD disponerer.</p>
Arbeidsområde:	☐ Styring og resultatorientering
Emneord:	Det kriminalitetsforebyggende råd, Justisdepartementet, kriminalitetsforebygging, samordning, organisering
Dato:	15.05.01
Sider:	30
Utgiver:	Statskonsult Direktoratet for forvaltningsutvikling Postboks 8115 Dep 0032 OSLO